

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michaela Pažitného, Ph.D., a soudců Mgr. Petra Krause a Mgr. Zdeňka Sajdla v právní věci žalobce **Arcibiskupství olomouckého**, se sídlem v Olomouci, Wurmova 562/9, identifikační číslo osoby: 00445151, zastoupeného JUDr. Jakubem Křížem, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 4, Na Podkovce 281/10, proti žalované **České republice – Státnímu pozemkovému úřadu**, se sídlem v Praze 3, Husinecká 1024/11a, identifikační číslo osoby: 01312774, o zaplacení částky 698.787,73 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 17 C 124/2021, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. dubna 2023, č. j. 58 Co 197/2022-278, takto:

- I. Dovolání se **odmítá**.
- II. Žalobce je povinen nahradit žalované náklady dovolacího řízení ve výši 300,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal na žalované zaplacení částky 1.716.459,32 Kč s příslušenstvím. Žalobu založil na tvrzeních, podle nichž je právnickou osobou Církve římskokatolické a dne 1. 8. 2013 doručil žalované ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi), ve znění nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13, publikovaného pod č. 177/2013 Sb. (dále „zákon č. 428/2012 Sb.“), výzvu k vydání pozemků v katastrálním území Hulín a Kroměříž (dále „předmětné pozemky“ nebo „pozemky“). Rozhodnutími ze dne 27. 11. 2015, č. j. SPU 621314/2015/Šeb, a ze dne 14. 12. 2015, č. j. SPU 657233/2015/Dv, žalovaná pro překážku upravenou v ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 428/2012 Sb. část nárokovaných pozemků nevydala. Rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 13. 12. 2017, č. j. 24 C 10/2016-115, ze dne 13. 12. 2017, č. j. 24 C 11/2016-105, a ze dne 5. 6. 2020, č. j. 35 C 20/2016-301, byly žalobci pozemky poté, kdy soud neshledal překážky jejich naturální restituice, vydány. Po nabytí právní moci označených rozsudků Krajského soudu v Brně žalobce výzvou ze dne 23. 6. 2021 vyzval žalovanou o vydání nájemného za období od 1. 8. 2013 do 31. 10. 2018, jež pobírala na základě nájemní smlouvy uzavřené na pozemky v katastrálním území Hulín s Rybářstvím Přerov, a. s., a na pozemek v katastrálním území Kroměříž s Moravským rybářským svazem, o. s., místní organizace Kroměříž. Nájemné, jež se stalo splatným po právní moci rozsudků soudu, na jejichž základě byly žalobci pozemky vydány, žalovaná žalobci zaplatila.

2. Obvodní soud pro Prahu 3 (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 14. 1. 2022, č. j. 17 C 124/2021-143, zamítl žalobu o uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 1.716.459,32 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně od 1. 7. 2021 do zaplacení (výrok I.) a žalobci uložil povinnost nahradit žalované náklady řízení ve výši 900,- Kč (výrok II.).

3. Zjištěný skutkový stav, jenž odpovídal žalobním tvrzením, která žalovaná nezpochybnila, soud prvního stupně po právní stránce poměřoval ustanoveními § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb., § 131 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 – dále „obč. zák.“ (pro nárok za období od 1. 8. 2013 do 31. 12. 2013) a § 1000 a § 1001 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku – dále „o. z.“ (pro nárok za období od 1. 1. 2014). Nepřisvědčil argumentaci žalobce závěry vyjádřenými v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2018, č. j. 28 Cdo 2801/2018-276 (tento rozsudek je, stejně jako dále označená rozhodnutí dovolacího soudu, přístupný na internetových stránkách Nejvyššího soudu <https://www.nsouid.cz>), jež – dle mínění soudu prvního stupně – do poměrů jím posuzované věci nedopadají. Vysvětlil, že žalovanou povinnou osobu nelze považovat za neoprávněného nebo nepoctivého držitele, k čemuž dospěl Nejvyšší soud vzhledem k odlišným skutkovým okolnostem případu v odkazovaném rozsudku, a připomněl, že rozhodnutí o nevydání předmětných pozemků v řízení před pozemkovým úřadem nebylo s ohledem na jejich povahu projevem svévole státu. Uzavřel, že žalobci tudíž nárokovaný užitek ve formě nájemného za období do právní moci rozhodnutí soudu, na jejichž základě oprávněná osoba nabyla vlastnické právo k pozemkům, nenáleží.

4. Městský soud v Praze (dále též „odvolací soud“) k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 23. 6. 2022, č. j. 58 Co 197/2022-173, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé změnil tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 698.787,73 Kč spolu s 8,5 % úrokem z prodlení ročně z uvedené částky od 1. 7. 2021 do zaplacení; v dalším ve věcném výroku rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I.). Žalobci uložil povinnost nahradit žalované náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 267,- Kč (výrok II.) a náklady odvolacího řízení ve výši 111,50 Kč (výrok III.).

5. Následně byl rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, č. j. 28 Cdo 3873/2022-249 (dále též „předchozí kasační rozsudek“), zmíněný rozsudek odvolacího soudu v části výroku I., jíž byl ve věcném výroku I. změněn rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 698.787,73 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 1. 7. 2021 do zaplacení, a dále ve výrocích II. a III. o nákladech řízení před soudem prvního stupně a o nákladech odvolacího řízení zrušen a v tomto rozsahu byla věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

6. Městský soud v Praze pak rozsudkem ze dne 27. 4. 2023, č. j. 58 Co 197/2022-278, rozsudek soudu prvního stupně ve věcném výroku I. ohledně částky 698.787,73 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od 1. 7. 2021 do zaplacení potvrdil (výrok I.). Rozhodl rovněž o povinnosti žalobce nahradit žalované náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 900,- Kč a náklady odvolacího řízení ve výši 1.500,- Kč (výrok II.).

7. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně. Z hlediska právního posouzení věci dospěl k závěru, že je ve smyslu ustanovení § 243g odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále „o. s. ř.“), vázán právním názorem vyjádřeným ve shora citovaném kasačním rozhodnutí Nejvyššího soudu,

pročež konstatoval, že nájemné plynoucí povinné osobě od doručení výzvy k vydání věci nelze považovat za původní církevní majetek, a tudíž za plnění, jež by mělo být spolu s restituovanou věcí vydáno. Nedůvodným proto shledal i nárok na zaplacení částky ve výši 698.787,73 Kč (na vydání užitků ve formě nájemného za období od 1. 7. 2017 do 31. 10. 2018), jenž zůstal předmětem odvolacího řízení po kasačním zásahu dovolacího soudu.

8. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jež má ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. za přípustné pro existenci otázky, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně. Domnívá se, že ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. zakládá oprávněné osobě právo požadovat po povinné osobě vydání nájemného, které tato osoba obdržela od okamžiku doručení výzvy k vydání pozemků podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. do okamžiku vydání pozemků oprávněné osobě. Zdůraznil, že v předchozím kasačním rozsudku dovolací soud vyložil ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. nepřiměřeně restriktivním způsobem, shledal-li, že k zajištění povinnosti vydat věc ve stavu existujícím ke dni doručení výzvy není povinná osoba vázána vydat oprávněné osobě užitky získané za dobu od převzetí výzvy k vydání. Namítá, že na posuzovanou věc dopadají závěry Nejvyššího soudu vyslovené v rozsudku ze dne 17. 10. 2018 sp. zn. 28 Cdo 2801/2018, neboť Nejvyšší soud v uvedeném rozsudku povinnost povinné osoby vydat s vydávanou věcí také užitky, které povinná osoba obdržela od okamžiku doručení výzvy k vydání, formuloval jako zásadu obecně platnou, bez vazby na konkrétní případ. Má za to, že užitky v podobě utrženého nájemného či pachtovného i plody naturální představují pro vlastníka pozemku vyprodukovaný výnos, který pramení ze samotné vydávané věci, pročež povinná osoba se v době, kdy o vydání věci bylo řádně požádáno, obohacovala i o utržené nájemné coby právní plod věci. Odvolací soud měl dle mínění dovolatele zohlednit, že rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 28 Cdo 3873/2022, bylo porušeno právo žalobce na zákonného soudce a na soudní ochranu, neboť se Nejvyšší soud odchýlil od svého dřívějšího právního názoru vyjádřeného v rozsudku ze dne 17. 10. 2018 sp. zn. 28 Cdo 2801/2018, aniž by spor předložil velkému senátu Nejvyššího soudu postupem předjímaným v ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích) – dále „zákon č. 6/2002 Sb.“. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

9. Žalovaná se k dovolání žalobce vyjádřila nesouhlasně. Akcentovala, že užitek ve formě nájemného plynoucí povinné osobě od doručení výzvy k vydání věci do nabytí vlastnického práva k věci ze strany žalobce není součástí a ani příslušenstvím věci a nenáležel k původnímu církevnímu majetku, přičemž uvedenému názoru přitakal i Ústavní soud v usnesení ze dne 31. 7. 2023, sp. zn. I. ÚS 1458/23 (zmíněné usnesení, stejně jako dále uvedená rozhodnutí Ústavního soudu, je přístupné na internetových stránkách Ústavního soudu <https://nalus.usoud.cz>). Navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání žalobce odmítl.

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu, u něhož to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1, věta první, o. s. ř.) a že je splněna i podmínka povinného zastoupení dovolatele advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), zabýval se tím, zda je dovolání žalobce přípustné (§ 237 o. s. ř.).

11. Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se

odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

12. Dovolání žalobce pro žádnou z jím vymezených právních otázek není přípustné.

13. Podle ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. nedohodne-li se oprávněná osoba s povinnou osobou písemně jinak, věc se vydá oprávněné osobě ve stavu, v němž se nalézala ke dni doručení výzvy k jejímu vydání povinné osobě, s jejími součástmi a s příslušenstvím, které náležely do původního majetku registrovaných církví a náboženských společností, nebo které zastoupily jejich funkci, anebo jsou nezbytné k řádnému užívání nemovité věci v souladu s jejím účelem. Povinná osoba nemá vůči oprávněné osobě jiná práva související s vydávanou věcí, než která stanoví tento nebo jiný zákon. Oprávněná osoba, které byla věc vydána, nemá vůči povinné osobě jiná práva související s vydávanou věcí, než která stanoví tento zákon.

14. Účelem ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. je zajistit, aby v procesu naturální restituce původního církevního majetku nedocházelo k novým majetkovým křivdám jak na úkor oprávněných osob, tak i na úkor dalších (třetích) zainteresovaných subjektů. Zákon č. 428/2012 Sb. v citovaném ustanovení vybízí k nalezení praktické konkordance mezi zájmy oprávněných osob a zájmy třetích osob, které jsou vydáním věcí dotčeny, resp. ke spravedlivému řešení střetu mezi principem zmírnění majetkových křivd formou obnovení vlastnictví a principem právní jistoty. Skutečnost, že zákon stanoví, že významný z hlediska posouzení nároku na vydání je stav věci v době doručení písemné výzvy k jejímu vydání povinné osobě, má přispět k právní jistotě jak oprávněných, tak povinných osob (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2801/2018, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 28 Cdo 3873/2022, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2022, sp. zn. 28 Cdo 1807/2022). V obecné rovině tudíž citované ustanovení má bránit tomu, aby vydání věci oprávněné osobě bylo změnou nastalou po doručení výzvy ztíženo, popřípadě úplně znemožněno, např. tím, že věc bude dotčena zákonnou překážkou bránící její naturální restituci (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2020, sp. zn. 28 Cdo 164/2020). Konkrétně se pak bude jednat o zásahy jednak do hmotné podstaty věci (její kvalitativní i kvantitativní stránky), nebo i do podstaty právní (např. zřízení práva stavby, práva odpovídající pozemkové služebnosti nebo reálného břemene); k tomu opětovně srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 28 Cdo 3873/2022, a dále judikaturu v něm citovanou.

15. Plnění z titulu nájemného plynoucího povinné osobě po doručení výzvy k vydání věci přitom nelze podřadit pod změnu stavu věci ovlivňující její hmotnou či právní podstatu. Jestliže se pak z ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. podává, že se oprávněnou osobou nárokovaná věc vydá, včetně jejich součástí a s příslušenstvím, které „*náležely do původního majetku registrovaných církví a náboženských společností, nebo které zastoupily jejich funkci, anebo jsou nezbytné k řádnému užívání nemovité věci v souladu s jejím účelem*“, pak je třeba zopakovat konkluze vyslovené již v předchozím kasačním rozsudku, že „*nájemné, jež je užitkem plynoucím vlastníku věci jejím přenecháním k užívání jinému (§ 491 odst. 2 o. z.), nelze ovšem pod vymezený rozsah věci, v němž se v intencích ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. oprávněné osobě vydává, podřadit. Nejde o součást a ani o příslušenství věci, jež by náležela do historického církevního majetku žalobce, ani o jejich náhradu a rozumně nelze rovněž tvrdit, že vydáním nájemného by bylo podmíněno řádné užívání vydaných pozemků v souladu s jejich účelem*“, pročez „*nájemné plynoucí povinné osobě od doručení výzvy k vydání věci nelze považovat za původní církevní majetek, a tudíž za plnění, jež by mělo být spolu s restituovanou*

věci vydáno.“

16. V této souvislosti se sluší rovněž vyzdvihnout, že v aplikačních poměrech ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. oprávněná a povinná osoba jiná práva než citovaným zákonem přiznaná nemají, jak ostatně dovodil Nejvyšší soud již v předchozím kasačním rozsudku, což dovolací soud připomíná doslovnou reprodukcí přijaté argumentace: „*Požadavek zákona č. 428/2012 Sb. na vydání věci ve stavu, v němž se nacházela ke dni doručení výzvy oprávněnou osobou, adresovaný povinné osobě je v ustanovení § 12 odst. 1 citovaného zákona doplněn o vcelku jednoznačnou a srozumitelnou úpravu vypořádání práv oprávněné a povinné osoby souvisejících s vydávanou věcí, jež uplatnění jiných práv, než těch, která jsou stanovena citovaným zákonem (v případě povinné osoby i jiným zákonem), nepřipouští. Tím se do značné míry zákon č. 428/2012 Sb. odlišuje od zákona č. 403/1990 Sb., zákona č. 87/1991 Sb. a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 229/1991 Sb.“), jež upravují řadu náhradových institutů pojících se se stavem vydávané věci, popřípadě se situací, kdy v restituci nárokovanou věc nebylo možné vydat (srovnej např. § 10 odst. 2 a 3 a § 14 až 16 zákona č. 403/1990 Sb., § 7 odst. 3 a 4, § 8, § 9, § a § 13 zákona č. 87/1991 Sb. a 11a odst. 1, § 14 až 16 nebo § 20 zákona č. 229/1991 Sb.). Všechny označené restituční předpisy ovšem bez výjimky obsahují generální klauzuli (shodně jako ustanovení § 12 odst. 1 věta druhá a třetí zákona č. 428/2012 Sb.) zapovídající vypořádání jiných vzájemných nároků mezi osobou oprávněnou a osobou povinnou než těch, jež jsou tou kterou konkrétní restituční normou upraveny (viz § 11 věta první a druhá zákona č. 403/1990 Sb., § 10 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. a § 28 zákona č. 229/1991 Sb.). Důvod pro striktní přístup zákonodárce k možnosti církevní právnické osoby uplatňovat podle zákona č. 428/2012 Sb. i jiná práva než právo na naturální restituci historického majetku lze vysledovat z obecné části Důvodové zprávy k zákonu č. 428/2012 Sb. (viz PS-Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, rok 2012, sněmovní tisk č. 580 – dále „Důvodová zpráva“), v níž jsou ke zvolené variantě kombinované finanční kompenzace a naturální restituce přiřazena obecná realizační východiska (pravidla), podle nichž má být postupováno při vydávání původního církevního majetku. Mezi nimi jsou pak (se zřetelem na poměry posuzované věci) uvedeny i postuláty o vydání věci ve stavu, v němž se nachází ke dni doručení výzvy, a o tom, že s vydávanou nemovitou věcí se vydávají rovněž majetková práva a jiné majetkové hodnoty z původního majetku církvi a náboženských společností, které jsou v majetku státu a s vydávanou nemovitou věcí souvisely nebo souvisejí. O smyslu a účelu ustanovení § 12 odst. 1 zvláštní část Důvodové zprávy zákona mlčí (reprodukuje pouze znění tohoto zákonného ustanovení), tudíž při jeho interpretaci bude skýtat oporu ohled na výše zmíněnou formu paušálního finančního vypořádání státu s církvemi a náboženskými společnostmi, jak je zakotvena v ustanovení § 15 zákona, a na smysl a účel zákona samotného vyjádřený v textu preambule a jeho uvozovacím ustanovení § 1. V nich je artikulován zákonodárcem akcentovaný záměr „zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd spáchaných v rozhodném období církvím a náboženským společnostem.“ Při úvahách o šíři vypořádání oprávněné a povinné osoby pak nelze přehlédnout, že zákon č. 428/2012 Sb. – na rozdíl od dříve přijatých restitučních předpisů – výjimky z generální klauzule obsažené v ustanovení § 12 odst. 1 věta druhá a třetí neupravuje, a tudíž ani implicitně nepřipouští“.*

17. Odkazuje-li žalobce na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2801/2018, jeví se vhodným podotknout, že označené rozhodnutí bylo vydáno za zcela nesouměřitelných skutkových okolností, kdy žalovaný jakožto osoba povinná podle zákona č. 428/2012 Sb. na základě písemné výzvy, jež mu byla doručena dne 1. 7. 2013, vydal žalobkyni

coby osobě oprávněné dne 18. 9. 2014 pozemky určené k plnění funkcí lesa. V době od 1. 7. 2013 do 18. 9. 2014 přitom žalovaný na těchto pozemcích prováděl nahodilou těžbu dřeva (kůrovcovou, ostatní hmyzovou, živelnou, tracheomykózní, ostatní těžbu a pokládal lapáky). Zároveň ovšem za dané období došlo i k přírůstu dřevní hmoty v hodnotě (dle lesního hospodářského plánu) 6.428.244,- Kč. Popsaný skutkový stav tak implikoval jako správné přijaté právní posouzení věci opírající se o závěr, že pokud povinná osoba na pozemku určeném k plnění funkcí lesa v době od doručení výzvy k vydání do jeho odevzdání oprávněné osobě dle zákona č. 428/2012 Sb. prováděla s péčí řádného hospodáře těžbu dřeva, je povinna vydat oprávněné osobě vytěženou dřevní hmotu nebo jí poskytnout peněžitou náhradu; může si však odpočítat to, co na těžbu, případně prodej, účelně vynaložila. Součástí lesního pozemku jsou totiž stromy, jež pokácením tuto svou právní povahu ztrácejí a stávají se oddělením (v podobě dřevní hmoty) věcí v právním slova smyslu samostatnou (viz § 505 a § 507 o. z. a § 120 odst. 1 obč. zák.). Současné jsou stromy oddělitelnými přirozenými plody (lesního) pozemku [(*fructus naturales*) - § 491 o. z.], jež náleží zpravidla tomu, z jehož pozemku vyrůstá kmen (§ 1067 o. z.). Nájemné, na jehož vydání byl uplatněn nárok v nyní projednávané věci, ovšem nelze – na rozdíl od stromů – označit za původní církevní majetek ve stavu rozhodném ke dni doručení výzvy povinné osobě a současně užitek ve formě nájemného netvoří součást či příslušenství takového majetku. Nelze tudíž identifikovat rozdílnost v rozhodování jedné a téže otázky Nejvyšším soudem, což implikuje závěr o nepřipustnosti dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. z hlediska korespondujícího důvodu odlišného řešení totožné právní otázky dovolacím soudem.

18. Připodobnil-li Nejvyšší soud v odkazovaném rozsudku ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2801/2018, pozici povinné osoby k postavení neoprávněného (nepoctivého) držitele, pak tak učinil pouze ve vztahu k jeho povinnosti respektovat materiální stav vydávané věci a jejich součástí ke dni doručení výzvy a k následkům, byť z objektivního hlediska, omluvitelného jednání, jímž povinná osoba tento stav změnila. Použitá argumentace nároky z neoprávněné držby plnila pouze roli podpůrnou (ilustrativní), neboť ani rozsudek Nejvyššího soudu není v odkazované věci založen na předpokladu, že by snad již doručením výzvy k vydání věci ztratil žalovaný (osoba povinná) vlastnické právo k věci (jež se pochopitelně konstituuje až schválením dohody o vydání zemědělské nemovitosti, případně pravomocným rozhodnutím o jejím vydání; srovnej § 9 zákona č. 428/2012 Sb.) a že tím okamžikem stal se jejím nepoctivým držitelem, vůči němuž by bylo možné v plném rozsahu uplatnit nároky vyplývající z ustanovení § 131 odst. 1 obč. zák., popřípadě z ustanovení § 1000 a § 1001 o. z. (k tomu srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2022, sp. zn. 28 Cdo 1807/2022, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 28 Cdo 3873/2022).

19. Vzhledem k tomu, že nelze identifikovat rozdílnou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu při řešení právní otázky, zda ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 428/2012 Sb. může být právním podkladem pro úspěšné uplatnění nároku oprávněné osoby na vydání užitků (ve formě nájemného) restituovaných pozemků, jež povinná osoba pobírala na základě nájemních smluv sjednaných s třetími osobami od doručení výzvy k vydání církevního majetku až do okamžiku nabytí vlastnického práva k takovému majetku oprávněnou osobou, neshledává dovolací soud v nynějším sporu splněnou zákonnou podmínku pro předložení věci velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (§ 20 odst. 1 věta první zákona č. 6/2002 Sb.); ostatně pro takový postup nebyl důvod ani v dřívějším dovolacím řízení završeném vydáním rozsudku ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 28 Cdo 3873/2022. Rozpornost judikatury tak nelze dovozovat z její chybné interpretace dovolatelem, ale výhradně z objektivně existujících rozdílných právních názorů skutečně vyslovených k téže posuzované otázce, což se z

odkazované judikatury nepodává. Přílehavost tudíž postrádá odkaz dovolatele na nález Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2019, sp. zn. II. ÚS 2156/18, jelikož Nejvyšší soud ve svém předchozím kasačním rozsudku neuplatnil právní názor odlišný od právního názoru zastávaného v jeho předchozí rozhodovací praxi, a tedy povinnost postupovat v poměrech dané věci podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. nebyla dána. V poměrech projednávané věci tedy nemůže být přípustnosti dovolání přisvědčeno ani pro žalobcem tvrzený odklon odvolacího soudu od rozhodovací praxe Ústavního soudu, byť je možno s dovolatelem souhlasit, že obecně lze přípustnost dovolání v intencích ustanovení § 237 o. s. ř. založit i na argumentaci o vztahu řešené právní otázky k ustálené rozhodovací praxi Ústavního soudu (z hledisek v ustanovení § 237 o. s. ř. definovaných, k čemuž srovnej výrokovou část III. a bod 43. odůvodnění stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, jež bylo publikováno ve Sbírce zákonů pod číslem 460/2017 Sb., popřípadě i dovolatelem citovaný nález Ústavního soudu ze dne 6. 12. 2016, sp. zn. II. ÚS 2000/16).

20. Přitakat proto nelze ani výtce dovolatele podpořené poukazem na nález Ústavního soudu ze dne 14. 5. 1997, sp. zn. I. ÚS 16/97, stran ústavněprávního rozměru zásahu do jeho práv, neboť – jak vidno shora – k újmě na jeho právech nedošlo. Nehledě na to, že i Ústavním soudem původně prezentovaný názor, že jakákoliv námitka, jejíž podstatou je tvrzení o porušení ústavně zaručených základních práv a svobod rozhodnutím nebo postupem odvolacího soudu v občanském soudním řízení je uplatnitelná i jako dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. a může založit přípustnost dovolání (viz dovolatelem odkazovaný nález Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 3324/15), byl pozdější rozhodovací praxí Ústavního soudu překonán (k tomu srovnej např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 3717/16, body 22. a 23., stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, bod 39., jakož i usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 3. 2018, sp. zn. IV. ÚS 72/18).

21. Jelikož dovolání žalobce není přípustné, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

22. Výrok o nákladech dovolacího řízení je odůvodněn ustanovením § 243c odst. 3 věta první o. s. ř. za současného použití ustanovení § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 část věty před středníkem a § 146 odst. 3 o. s. ř. Protože dovolání žalobce bylo odmítnuto a žalované vznikly v dovolacím řízení náklady, je žalobce povinen žalované tyto náklady nahradit. Výše náhrady vychází z ustanovení § 1 odst. 1, odst. 3 písm. a) a § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu, a činí 300,- Kč.

23. Lhůta ke splnění povinnosti byla určena podle ustanovení § 160 odst. 1, část věty před středníkem a § 167 odst. 2 o. s. ř., neboť ke stanovení lhůty jiné neshledal dovolací soud žádný důvod.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

Nesplní-li žalobce povinnost uloženou tímto rozhodnutím, může se žalovaná domáhat výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Brně dne 22. 11. 2023

Pažitný, Ph.D.

JUDr. Michael
předseda senátu